

به‌رپرسي كۆمكاري زيندانيه سياسيەكاني لقي راپه‌رين بۆ روژی

گهل دەدوی

په‌يامنێزی هه‌فته‌نامه‌كه‌مان له ئۆفیسى رانیه هه‌فته‌یه‌یێنكى له‌گه‌ل (رێزدار كاك مسته‌فا ده‌روێش سه‌روكی لقی رانیه‌ى كۆمكاری زیندانیه‌ سیاسیه‌كانی كوردستان كرده‌وه، كه تێدا تیشك ده‌فاتە سه‌ر كارو پالاقیه‌كانی ئۆیان .

روژی گهل:سه‌ره‌تا وه‌ك زیندانیه‌كى تیکۆشه‌ر خۆت بناسینه: من مسته‌فا درویش خۆشناو له‌ سالی ١٩٦٣ له‌ شارهدی ئ بێتواته‌ سه‌ر به‌قزای رانییه‌ له‌ دایک بووم به‌هۆی خه‌باتی سیاسم له‌ نیو لایه‌نیکى بزافی کوردایه‌تی له‌ سالی ١٩٨٠ له‌ خویندیگای رانییه‌ ده‌ستگیر کرام و له‌ به‌ندیخانه‌ی ئه‌بوغریب حکوم درام دواى به‌ لیبورنى گشتی له‌سالی ١٩٨٢ ئازادکرام له‌سالی ١٩٩٥ له‌ نیو ئهم ریکخراوه‌ خۆبه‌خشانه‌ خزمه‌ت ده‌کەم له‌هه‌مان کات فه‌رمانبه‌رم له‌ به‌ریوه‌به‌رایه‌تی باج و ده‌رامه‌ت به‌ موچه‌یه‌کی که‌م . روژی گهل:چۆنیه‌تى دامه‌زراندنی ئهم ریکخراوه‌ له‌ج سالیگدا بووه‌؟ ئامانج له‌ دامه‌زراندنی ئهم ریکخراوه‌ چی بووه‌؟

مسته‌فا درویش:ئهم ریکخراوه‌ بۆ یه‌که‌م جار له‌سالی ١٩٩٣ له‌لایه‌ن کۆمه‌لیک تیکۆشه‌ری نیو زیندانه‌کان له‌سه‌رجه‌م توێژه‌کانی کۆمه‌ل له‌شاری هه‌ولێر دامه‌زراو تاوه‌کو ٢٠٠٧/٥/٧ هه‌ر به‌م ناوه‌وه‌ کاری کردوه‌ دواى یه‌کگرتنه‌وه‌ی هه‌ردوو ئیداره‌که‌ له‌گه‌ل ریکخراوی زیندانه‌ سیاسیه‌کان که‌سه‌ر به‌ ئیداره‌ی هه‌ولیز بوو یه‌کیان گرته‌وه‌ به‌ناوی کۆمکاري زیندانه‌ سیاسیه‌کان ریک که‌وتین به‌رپرسياره‌تى ئهم ریکخراوه‌ش هه‌ر دووسال بۆ لایه‌نیک (پی.یو.کى.پى.دى.کە‌ى)تا کاتی کۆنگره‌ به‌سەتن،ئامانج له‌ دامه‌زراندنی داکۆکی کردن بووه‌ له‌

مافه‌کانی زیندانیانی تیکۆشه‌ری روژانی سه‌ختی خه‌بات که‌ رووبه‌رووی ئازار و ئه‌شکه‌نجه‌ و په‌تی سینه‌دار و مه‌رگ ده‌بوونه‌وه‌ له‌ پینتای گهل و نیشتمانه‌که‌یان له‌ چوارچێه‌وه‌ی ئهم ریکخراوه‌ خواسته‌کانیان ده‌گه‌یتین به‌ لایه‌نی به‌رپرسي له‌ حکومه‌ت و په‌رله‌مان . روژی گهل:تا ئیستا چیتان کردوه‌ بۆ زیندانه‌کان،ئایا حکومه‌ت وه‌ک پێویست ئاوری لێداونه‌توه‌؟ مسته‌فا درویش:ئه‌گه‌ر بلیڤ وه‌ک پێویست نه‌بووه‌ و له‌ ئاستی ئه‌و قوربانیدانه‌ نه‌بووه‌ ئه‌وه‌ راستیه‌که‌وه‌ راشکراوه‌ ده‌یغه‌مه‌ روو به‌لام پيش یه‌کگرتنه‌وه‌ی هه‌ردوو ئیداره‌ ره‌وشی ریکخراوه‌که‌مان که‌ به‌ناوی سلیمانی گرنگی ده‌دا به‌م ده‌زگایه‌ و ٥% له‌ نیو توێژه‌کانی تر بۆ زیندانیه‌ سیاسیه‌کانی دیاری کردبوو،سوودمه‌ندبووین له‌ زه‌وی و خانه‌نشینکردن و دامه‌زراندن و خزمه‌تگوزاری تر، به‌لام هه‌ر دواى یه‌کگرتنه‌وه‌ هه‌یچ هاوکاری و ده‌ستکه‌وتیک بۆ ئهم ریکخراوه‌ ده‌ست نیشان نه‌کراوه‌ و لایه‌نی حکومه‌ت ئه‌واوری لێنه‌داویننه‌توه‌،که‌چی ئیمه‌ چاوه‌روانی وه‌زعی باشتر و بایه‌خی زیاترمان ده‌کرده‌وه‌ له‌م یه‌کگرتنه‌،ئهمه‌ش بووه‌ مایه‌ی نیکه‌رانی له‌گه‌ل ئه‌وه‌ش هه‌میشه‌ کۆلمان نه‌داوه‌ و چه‌ندین یاداشت و نوسراومان ئاراسته‌ی په‌رله‌مان و حکومه‌ت کردوووه‌ دواى فشاریکی زۆر به‌شیشیه‌یه‌کى کاتی به‌ریوه‌به‌رایه‌تیه‌کی کاتی سه‌ر به‌وه‌زاره‌تی ئه‌نفال و ئاواره‌کان کراوه‌توه‌.

روژی گهل:وه‌ک باس ده‌کړئ ریکخراوی زیندانه‌ سیاسه‌کانی عێراق له‌ رووی هاوکراری وقه‌ره‌بووکرده‌وه‌ له‌ ئاستی قێزه‌وه‌نانه‌ ئه‌نجام بدات و ئه‌و ناوه‌نده‌ پیرۆزه‌ قوێرخى بیری خه‌باتیه‌تی و لایه‌نگیری بکات، که‌ به‌ پێچه‌وانه‌وه‌ له‌هه‌موو دونیادا ئه‌و دامه‌زراوه‌یه‌ چا‌وگ و دایکی دیموکراسی و هه‌یتانه‌کایه‌ی دیارده‌ ژیاړی و مه‌ده‌نیه‌کانه، بۆیه‌ خه‌ریکه‌ ئیمه‌ له‌ دیموکراسی و ئاینده‌ی ئه‌و پرۆسه‌یه‌ له‌ هه‌ریمه‌که‌ماندا ده‌که‌وینه‌ گومان و پیمان وایه‌ ناگریت چیتر راستگو ئه‌بین به‌رامبه‌ر به‌ پرۆسه‌ی دیموکراسی.

ئیمه‌ وه‌ک ریکخراوه‌کانی کۆمه‌لی مه‌ده‌نی له‌ هه‌ولێر ئه‌و دیاردانه‌ که‌ به‌رده‌وامیان هه‌یه‌ و بۆنه‌ته‌ به‌شیک له‌ هه‌لسۆکه‌وتی ژیاړی روژانه‌ی هه‌ندیک که‌سی نابه‌رپرس، هه‌یچ نه‌بیئت ئۆبالی به‌رپرسياریتی میژوویی به‌رامبه‌ر ئاینده‌ی مه‌سه‌له‌ دیموکراسیه‌کان هه‌لناگرین و ئه‌و راستیه‌ ده‌خه‌ینه‌وه‌ گۆره‌پانی لایه‌نی په‌یوه‌ندیدار هه‌موو لایه‌کیش له‌ ده‌هاویشته‌ و ده‌رئه‌نجامه‌کانی ئه‌و مه‌ترسیه‌ ئاگادار ده‌که‌ینه‌وه‌، بۆیه‌ به‌ته‌نها قسه‌ کردن له‌سه‌ر دیموکراسی به‌س نیه‌، ئه‌گه‌ر فه‌لسه‌فه‌ و ره‌هه‌ندی دیموکراسی ئیله‌ام به‌خش نه‌بن له‌ مه‌یدانی پراکتیکدا .جاریکی تر سه‌رکۆنه‌ی ئه‌و لایه‌نانه‌ ده‌که‌ین که‌ هه‌لساوان به‌ی دیارده‌ ناشارستانیه‌ و پشتگیری و پشتیوانی کۆمه‌له‌ی خویندکاران و هه‌موو ریکخراوه‌کانی کۆمه‌لی مه‌ده‌نی ده‌که‌ین له‌ چه‌سپاندن و کار کردن له‌ پینتای ئازادی سیاسی و

گوزه‌رانی باشدان بۆچی ئهم جیاوازیه‌ ده‌کړئ؟ مسته‌فا درویش:ئه‌وان بایه‌خی باش ده‌دەن به‌ زیندانیه‌کان له‌ بودجه‌ حسابیان بۆ کراوه‌ و مانگانه‌ش بری ٥٠٠هه‌زار دینار یان وه‌ک مئحه‌ ده‌دریئت و زه‌وی و قه‌ره‌بووشیان بۆ دابین ده‌کړئ له‌ رووی تره‌وه‌ سوودمه‌ند ده‌بن به‌لام حکومه‌تی هه‌ریم به‌ پاساوی نه‌بوونی دارای پێویست که‌می بوجه‌١٧%میچمان بۆ ناکه‌ن،ئه‌وه‌ی جیگای خۆشحالیمانه‌ له‌م ماوه‌یه‌دا په‌یوه‌ندیه‌کی باشمان له‌گه‌ل ریکخراوی زیندانیه‌کانی عێراق دروست کردوه‌ له‌ هه‌ولئ ئه‌وه‌داین هاوبه‌شبین له‌ ده‌سکه‌وته‌کان وه‌ک ئه‌وان بری نیو ملیۆن دینار بۆ هه‌ره‌ زیندانیه‌ک له‌ زه‌وی و قه‌ره‌بووکرده‌وه‌ش بۆ ئهم مه‌به‌سته‌ چه‌ندین دانیشتن و گفتوگۆمان سازداوه‌ و نوسینگه‌شمان له‌شاره‌کانمان ده‌کریته‌وه‌ ئهم په‌یوه‌ندیه‌ش له‌ ریگای جیگری به‌رپرسي زیندانیه‌کانی عێراق که‌ که‌سیکی کورده‌ زمینه‌ی بۆ خۆشکرا زیاترله‌ ١٠٠٠فۆرم وه‌رگیراوه‌ و به‌رده‌وامه‌ به‌لام ده‌لێن به‌راستی زیندانی سیاسی بیئت و به‌هه‌لگه‌وه‌ بیسه‌لمینیت .

روژی گهل:له‌ ووته‌کانت ده‌رده‌که‌وتت که‌ئهم کۆمکاره‌ له‌دوو حزبی سه‌ره‌کی پێکهاتوووه‌ و له‌ نیو خۆشیان پۆسته‌کانیان دابه‌ش کردوووه‌ بۆ نمونه‌ به‌رپرسي یه‌که‌م بۆ هه‌ردوو سالیگ یه‌کی له‌ کردان ئهم دوو لایه‌نه‌یه‌؟ مسته‌فا درویش:ئهمه‌ راستیه‌که‌ و نکولی لئ ناکرئ چونکه‌ ئه‌ندامه‌کان به‌شی هه‌ره‌زۆری له‌م دوو حزبه‌ پیک هاتوووه‌ هه‌ر زۆرینه‌ش ده‌بی حکومی که‌مینه‌ بکات،به‌لام ریز له‌ که‌مینه‌ش گیراوه‌

و ئیمه‌ بی به‌شمان نه‌کردوون له‌ ده‌سکه‌وته‌کان حسابی خۆمان بۆ کردوون،ده‌شئ ئیمه‌ خۆمان وه‌ک ریکخراویکی سه‌به‌خۆ کارده‌که‌ین جیاوازی له‌ نیوان هه‌یچ لایه‌نیک ناکه‌ین ئامانج و کارمان بۆ خزمه‌ت کردنی گه‌لی کوردستانه‌ و داکۆکی کردن له‌ مافه‌کانی زیندانیانی تیکۆشه‌ری کوردایه‌تی وه‌ پێویستمان به‌ پشتگیری حزب نییه‌ بۆ ئه‌ندام بوون له‌م ریکخراوه‌ ته‌نیا به‌هه‌لگه‌ی ته‌واو ده‌بیته‌ هه‌وین بۆ سه‌لماندنی راستی زیندانی بوونی شه‌هاده‌ی خه‌بات و تیکۆشان.داوشمان له‌ که‌س نه‌کردوووه‌ پشتگیری حزبی به‌یئت ئه‌مه‌مان کردوته‌ مرچی ئه‌ندامبوون له‌و کۆمه‌کاره‌ .

روژی گهل:دواى یه‌کگرتنه‌وه‌تان و کارکردنتان به‌ناوی کۆمکاري لیژنه‌ی بالاتان له‌ کوێ یه‌ و هه‌یه‌که‌ی ئهم ریکخراوه‌ چۆن دارشتوته‌وه‌؟ مسته‌فا درویش:لیژنه‌ی بالا له‌ شاری هه‌ولێره‌ که‌ سه‌ره‌رشتی ناوه‌نده‌کان ده‌کات: ١.ناوه‌ندی هه‌ولیز: لقی سوێران . ٢. ناوه‌ندی سلیمانی: لقی راپه‌رین ٣. ناوه‌ندی که‌رکوک: ٤ ناوه‌ندی موصل: ٥. ناوه‌ندی ده‌وک: لقی زاخو .

په‌يامنێزی روژی گهل له‌ ئۆفیسى رانیه‌

- ١-سه‌ندیکای ته‌نیکارانئ ئه‌ندازه‌ی کوردستان
- ٢-یه‌کیته‌ ئه‌ندازیارانئ کشتوکالی کوردستان
- ٣-کۆمه‌لی داکۆکی کردن له‌مافی کرێتیشان
- ٤-کۆمه‌له‌ی خویندکارانی کوردستان لقی په‌یمانگاناکان
- ٥-سه‌ندیکای کارمه‌ندانی تهن‌دروستی کوردستان
- ٦-سه‌نته‌ری روناکییری لاوانی هه‌ولیز
- ٧-کۆمه‌له‌ی خویندکارانی کوردستان /ئاماده‌ی ناوشار
- ٨-کۆمه‌له‌ی خویندکارانی کوردستان /زانکو
- ٩-یه‌کیته‌ هونه‌رمه‌ندانی کوردستان
- ١٠-یه‌کیته‌ جوتیارانی کوردستان
- ١١-سه‌ندیکای کێکارانی کوردستان
- ١٢-کۆمه‌له‌ی خۆشنوسانی کوردستان
- ١٣-یه‌کیته‌ کارمه‌ندانی کشتوکالی
- ١٤-کۆمه‌له‌ی جیۆلۆجی کوردستان
- ١٥-کۆمه‌له‌ی روژی کوردستان / که‌م ئه‌ندامان
- ١٦-یه‌کیته‌ چه‌نگاوه‌رانی کوردستان
- ١٧-یه‌کیته‌ وینه‌گرانی کوردستان
- ١٨-ریکخراوی ئازادی لاوانی کوردستان
- ١٩-یه‌کیته‌ ماف په‌روه‌رانی کوردستان
- ٢٠-کۆمه‌له‌ی زانسته‌ سیاسیه‌کان

خه‌لک و به‌رپرسانیش چه‌خت له‌سه‌ر ئه‌وه‌ ده‌که‌نه‌وه‌ که‌ حکومه‌تی هه‌ریم به‌ره‌می خوینی شه‌هیدان و ره‌نج و قوربانیه‌کانی خه‌لکی کوردستانه‌، ده‌ستکه‌وته‌کانیش هی هه‌موو خه‌لکه‌، به‌وه‌هۆیه‌وه‌ جیگه‌ی خۆیه‌تی که‌ حکومه‌تی هه‌ریم به‌یه‌ک چاو له‌ جه‌ماوه‌ر برۆانی و جیاوازی له‌نیوان تاکه‌کانی کۆمه‌لگه‌ی کورده‌واریدا نه‌کات، خۆیشی سه‌ره‌پرشتی داها‌ت و پرۆژه‌کانی خۆی بکات، به‌لام جیگه‌ی داخه‌ که‌حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان له‌ ده‌ستی حزبه‌کاندا گرملۆه‌ بووه‌، به‌رپرسه‌کانی حزبی چۆنیان بوئ، ئاوا ره‌فتاری پێوه‌ده‌که‌ن، ده‌نا به‌هه‌یچ شینویه‌یک ره‌وانیه‌ که‌ به‌رپرسي حزبی که‌ پۆستی حکومی نیه‌ بی و خانوو به‌سه‌ر بنه‌ماله‌ی شه‌هیداندا دابه‌ش بکات و لافیان به‌سه‌ر لێبدات و وه‌کو ده‌ستکه‌وتی حزبی پێوانه‌ی بکات .

راسته‌ که‌ ریزدار کاک مه‌سه‌ود بارزانی سه‌روکی هه‌ریمی کوردستانه‌و شه‌ته‌کان له‌سه‌ر ناوی ئه‌و ده‌کرین و بریاریان لێده‌درئ، ده‌نا مولکی تابه‌تی خۆی نیه‌و خه‌یریش نیه‌ که‌ به‌خه‌لک و بنه‌ماله‌ی شه‌هیدان ده‌کړئ، به‌داخه‌وه‌ ئیستا له‌ کوردستاندا شه‌ته‌کان تیکه‌لاوکراون، له‌ روژانی رابردودا له‌ سنووری شارۆچکه‌ی شه‌قلاوه‌دا هه‌ندئ خانوو به‌سه‌ر بنه‌ماله‌ی شه‌هیدان دابه‌ش کرا، ئه‌وه‌ی جیگه‌ی سه‌ره‌نج بووه‌، ته‌نیا بۆ شه‌هیدانی یه‌ک لایه‌ن بوو، هه‌روه‌ها به‌رپرسي لقی ٢٤ له‌سه‌ر ناوی کاک مه‌سه‌ود بارزانیه‌وه‌ دابه‌شی ده‌کردن، راستیه‌که‌ی ده‌بوایه‌ وه‌زیری کاروباری شه‌هیدان و ئه‌نفالکراوه‌کان به‌هاتایه‌و دابه‌شی بکردبوایه‌، هه‌روه‌ها مادام له‌سه‌ر ناوی سه‌روکی هه‌ریمی کوردستان و له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومه‌تی هه‌ریم و له‌سه‌ر گیرفانی که‌سه‌کان نه‌بووه‌ نه‌شیاوبوو که‌ به‌رپرسي لق ئه‌و کاره‌بکات، ئه‌مه‌ له‌به‌رئوه‌هه‌ندی ده‌ستکه‌وته‌کانی خه‌لکی کوردستان و ئه‌زمونه‌که‌ی دا نیه‌، بۆیه‌ من هیوادارم که‌ کاک مه‌سه‌ود بارزانی ریگه‌ نه‌دات که‌سانی حزبه‌که‌ی له‌سه‌ر ناوی ئه‌و ده‌ستکه‌وته‌کانی خه‌لک و حکومه‌ت دابه‌ش بکه‌ن و پیاوه‌تیشی پێوه‌ بکه‌ن .

مامه‌ند شه‌قلاوه‌یی

په‌روژبای له "خاتوه‌ نازه‌نین" به‌ بۆنه‌ی وه‌رگرتنی ماسته‌رنامه‌که‌ی له‌سه‌ر هه‌له‌بچه‌

ئهرۆ له‌ هۆلی روناکی زانکۆی سلیمانی گفتوگۆی نامه‌ی ماسته‌ری خویندکار نازه‌نین عوسمان محمه‌د کرا که‌ له‌ژێرنوی "خۆگنجانندی ده‌رونی، کۆمه‌لایه‌تی لای رزگاربوانی شارۆچکه‌ی هه‌له‌بچه‌"بوو له‌ کۆلیژی په‌روه‌رده‌ی بنه‌ره‌تی، دواى گفتوگۆیه‌کی تێرو ته‌سه‌ل نامه‌ی ناوبراو به‌ پله‌ی "تیمتاز" وه‌رگیرا، ئیمه‌ له‌ ناوه‌ندی چاک زۆر پیروژبای له‌ خویندکاری ناوبراو مامۆستای سه‌ر په‌رشتیاری نامه‌که‌ ده‌که‌ین، پیمان وایه‌ ئه‌مه‌ هه‌نگاویکه‌ بۆ پرکردنه‌وه‌ی ئه‌و بۆشاییه‌ که‌وره‌یه‌ی له‌ روی ئه‌کادیمیه‌وه‌ له‌مه‌ر لیکۆلینه‌وه‌ له‌سه‌ر کاره‌ساتی هه‌له‌بچه‌ هه‌یه‌، زۆر له‌میژه‌ وه‌ک چاک هاوار ده‌که‌ین، ده‌لێن پێویسته‌ له‌سه‌ر هه‌له‌بچه‌، ئه‌نفال لیکۆلینه‌وه‌ی ورد بکریته‌ زانکۆکانمان گرنگی به‌و بواره‌ بدەن. خوازیارین ئهم هه‌وله‌ دواهه‌ول نه‌بیته‌ کاری که‌وره‌تری به‌دودا بیته‌ .

سه‌رکه‌وتن بۆ خاتوو نازه‌نین، سوپاس بۆ ئه‌و لیژنه‌یه‌ی له‌ له‌دایک بونی ئهم ماسته‌ر نامه‌یه‌دا ده‌وریان هه‌بوه‌

کۆمیته‌ی هه‌له‌بچه‌ی شه‌هیدی ناوه‌ندی "چاک"
٢٠٠٨/٤/٢٥

کی له‌ هه‌ینانی ده‌رمانی ئیکسپایه‌ر به‌رپرسياره‌؟!
ماوه‌یه‌که‌ راگه‌یاندنه‌کانی کوردستان زۆر به‌ گه‌رمی باس له‌ ده‌رماتی به‌رسه‌رچوو ده‌که‌ن و رابده‌گه‌یه‌ن که‌ بای زیاتر له‌ یه‌ک ملیۆن دۆلار ده‌رمانی ئیکسپایه‌ر و که‌لوپه‌لی له‌شساغی کۆکراونه‌ته‌وه‌و سوتیندراون! ته‌نانه‌ت له‌ پارێزگاری سلیمانیدا لیژنه‌یه‌ک بۆ ریگه‌گرتن له‌ ها‌تی ده‌رماتی به‌سه‌رچوو پیکه‌پنێراوه‌، ئه‌مه‌ش نیشانه‌ی ئه‌وه‌یه‌ که‌ ده‌رماتی ئیکسپایه‌ر به‌ لیشاو روو له‌ کوردستان ده‌کات، پرسياره‌که‌ی من ئه‌مه‌یه‌: ئایا کی له‌ هه‌ینانی ده‌رماتی ئیکسپایه‌ر به‌رپرسياره‌؟!

ئایا بازرگانان و ها‌وده‌ستانیان بۆ قازانجی زیاتر ئه‌و ده‌رمانانه‌ ده‌هه‌ینن؟! یان لایه‌نی په‌یوه‌ندیدار ها‌وکاریان له‌گه‌ل و ئاسانکاریان بۆ ده‌کات؟! بیگومان هه‌موومان ده‌زانین که‌ حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان و به‌رپرسانی کوردستان له‌ هه‌ینانی ئه‌و ده‌رمانانه‌ به‌رپرسياران و ده‌بی ئیتر راشکاوانه‌ ریگه‌یان لێبگیری تا چیتر بازرگانیمان پێوه‌ نه‌که‌ن.

کامه‌ران شاسواری